

CHAPTER-VIII

सूक्तिस्तबकः

2 MARK QUESTIONS

1.सर्वान् श्लोकान् सस्वरं गायत। (सभी श्लोकों का स्वर सहित गान कीजिए।)

उत्तरम् :

[नोट-अपने अध्यापकजी की सहायता से स्वरसहित श्लोकों का गान कीजिए।]

2. श्लोकांशान् योजयत -

(श्लोकांशों का मिलान कीजिए-)

क

ख

तस्मात् प्रियं हि वक्तव्यं - सर्वे तुष्यन्ति जन्तवः।

गच्छन् पिपीलको याति - जीवने यो न सार्थकः।

प्रियवाक्यप्रदानेन - को भेदः पिककाकयोः।

किं भवेत् तेन पाठेन - योजनानां शतान्यपि।

काकः कृष्णः पिकः कृष्णः - वचने का दरिद्रता।

उत्तरम् :

क

ख

तस्मात् प्रियं हि वक्तव्यम् - वचने का दरिद्रता।

गच्छन् पिपीलको याति - योजनानां शतान्यपि।

प्रियवाक्यप्रदानेन - सर्वे तुष्यन्ति जन्तवः।

किं भवेत् तेन पाठेन - जीवने यो न सार्थकः।

काकः कृष्णः पिकः कृष्णः - को भेदः पिककाकयोः।

3. प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत(प्रश्नों के उत्तर लिखिए-)

- (क) सर्वे जन्तवः केन तुष्यन्ति?
(ख) पिककाकयोः भेदः कदा भवति?
(ग) कः गच्छन् योजनानां शतान्यपि याति?
(घ) अस्माभिः किं वक्तव्यम्?

उत्तराणि-

- (क) सर्वे जन्तवः प्रियवाक्यप्रदानेन तुष्यन्ति।
(ख) पिककाकयोः भेदः वसन्तसमये भवति।
(ग) पिपीलिकः गच्छन् योजनानां शतान्यपि याति।
(घ) अस्माभिः प्रियं वक्तव्यम्।

4. उचितकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुचितकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत(उचित कथनों के सामने 'आम्' और अनुचित कथनों के सामने 'न' लिखिए-)

- (क) काकः कृष्णः न भवति। []
(ख) अस्माभिः प्रियं वक्तव्यम्। []
(ग) वसन्तसमये पिककाकयोः भेदः भवति। []
(घ) वैनतेयः पशुः अस्ति। []
(ङ) वचने दरिद्रता न कर्तव्या। []

उत्तरम् :

- (क) न।
(ख) आम्।
(ग) आम्।
(घ) न।
(ङ) आम्।

5. मञ्जूषातः समानार्थकानि पदानि चित्वा लिखत(मंजूषा से समानार्थक पद चुनकर लिखिए-)

[ग्रन्थे कोकिलः गरुडः परिश्रमेण कथने]

उत्तरम् :

- वचने - कथने
- वैनतेयः - गरुडः
- पुस्तके - ग्रन्थे
- उद्यमेन - परिश्रमेण
- पिकः - कोकिलः

6. विलोमपदानि योजयत

(विलोम पदों का मिलान कीजिए-)

क ख

सार्थकः - आगच्छति

कृष्णः - श्वेतः

अनुक्तम् - सुप्तस्य

गच्छति - उक्तम्

जागृतस्य - निरर्थकः

उत्तरम् :

क ख

सार्थकः - निरर्थकः

कृष्णः - श्वेतः

अनुक्तम् - उक्तम्

गच्छति - आगच्छति

जागृतस्य - सुप्तस्य

5 MARK QUESTIONS

1.प्रश्नः -

अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत -

(i) कार्याणि केन सिध्यन्ति?

(अ) उद्यमेन

(ब) धनेन

(स) मनोरथेन

(द) बलेन

उत्तरम् :

(अ) उद्यमेन

(ii) 'प्रविशन्ति' इति पदे कः उपसर्गः?

(अ) वि

(ब) प्रति

(स) प्र

(द) आ

उत्तरम् :

(स) प्र

(iii) जीवने कीदृशः पाठः साधनीयः?

(अ) अपठितः

(ब) पठितः

(स) कठिनः

(द) सरलः

उत्तरम् :

(ब) पठितः

(iv) प्रियवाक्यप्रदानेन सर्वे मानवाः रिक्तस्थानं पूरयत।

(अ) गच्छन्ति

(ब) रुदन्ति

(स) हसन्ति

(द) तुष्यन्ति

उत्तरम् :

(द) तुष्यन्ति

(v) वैनतेयोऽपि पदमेकं न गच्छति। रिक्तस्थानं पूरयत।

(अ) अगच्छन्

(ब) गच्छन्

(स) वदन्

(द) हसन्

उत्तरम् :

(अ) अगच्छन्

(vi) तस्मात् हि वक्तव्यम्। रिक्तस्थानं पूरयत।

(अ) अप्रियं

(ब) असत्यं

(स) प्रियम्।

(द) सत्यं

उत्तरम् :

(स) प्रियम्।

2.प्रश्नः -

एकपदेन प्रश्नान् उत्तरत -

- (क) कार्याणि केन सिध्यन्ति?
- (ख) सर्वदा कीदृशं वक्तव्यम्?
- (ग) कस्मिन् दरिद्रता न करणीयाः?
- (घ) पिककाकयोः भेदः कदा दृश्यते?
- (ङ) अगच्छन् कः पदमेकं न गच्छति?

उत्तराणि-

- (क) उद्यमेन
- (ख) प्रियम्
- (ग) वचने
- (घ) वसन्तसमये
- (ङ) वैनतेयः

3.प्रश्नः

पूर्णवाक्येन प्रश्नान् उत्तरत -

- (क) कस्य मुखे मृगाः न प्रविशन्ति?

उत्तरम् :

सुप्तस्य सिंहस्य मुखे मृगा नः प्रविशन्ति।

- (ख) कार्याणि कैः न सिध्यन्ति?

उत्तरम् :

कार्याणि मनोरथैः न सिध्यन्ति।

- (ग) पुस्तके पठितः पाठः कुत्र साधनीयः?

उत्तरम् :

पुस्तके पठितः पाठः जीवने साधनीयः।

- (घ) प्रियवाक्यप्रदानेन के तुष्यन्ति?

उत्तरम् :

प्रियवाक्यप्रदानेन सर्वे मानवाः तुष्यन्ति।